

DOI: 10.15276/ETR.05.2025.13
DOI: 10.5281/zenodo.17504018
UDC: 330.322:502.131.1:658
JEL: J21, J24, G31, G11, G12

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ З УРАХУВАННЯМ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

THEORETICAL PRINCIPLES OF DEVELOPING INVESTMENT STRATEGIES TAKING INTO ACCOUNT THE PRINCIPLES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Olena M. Shuplat, PhD in Economics, Associate Professor
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-6318-4714
Email: ldovbenko@ukr.net

Received 22.07.2025

Шуплат О.М. Теоретичні засади розвитку інвестиційних стратегій з урахуванням принципів сталого розвитку. Науково-методична стаття.

Сучасне глобальне економічне середовище потребує інтеграції принципів сталого розвитку в інвестиційні стратегії підприємств. Стаття розкриває теоретичні основи формування таких стратегій з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів. Аналізуються інвестиційний потенціал, особливості стратегії в умовах кризи і невизначеності, а також концепції "Values-Based Investing" і соціально-відповідального інвестування. Розглядаються фінансові інструменти сталого розвитку, вплив інновацій на економічну стійкість. Впровадження принципів сталого розвитку сприяє мінімізації ризиків та відкриває нові можливості для залучення капіталу.

Ключові слова: інвестиційні стратегії, сталий розвиток, інвестиційний потенціал, соціально-відповідальне інвестування, зелені фінанси, кліматичні фінанси, стале фінансування

Shuplat O.M. Theoretical Principles of Developing Investment Strategies Taking into Account the Principles of Sustainable Development. Scientific and methodical article.

The modern global economic environment requires the integration of sustainable development principles into enterprise investment strategies. This article reveals the theoretical foundations for forming such strategies, considering economic, social, and environmental aspects. It analyzes investment potential, strategy features under crisis and uncertainty, as well as the concepts of Values-Based Investing and socially responsible investing. Financial instruments of sustainable development and the impact of innovations on economic resilience are discussed. The implementation of sustainable development principles helps minimize risks and opens new opportunities for capital attraction.

Keywords: investment strategies, sustainable development, investment potential, socially responsible investing, green finance, climate finance, sustainable finance

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується зростанням взаємозалежності між економічною діяльністю, екологічною та соціальною відповідальністю, що актуалізує питання інтеграції принципів сталого розвитку в усі сфери функціонування підприємств. В умовах зростаючої глобалізації, прискореного розвитку інформаційних технологій, економічної нестабільності та постійно змінюваного бізнес-середовища традиційні підходи до формування інвестиційних стратегій виявляються недостатніми для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та стабільного функціонування суб'єктів господарювання.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених як інвестиційній діяльності, так і сталому розвитку, питання комплексного поєднання інвестиційних стратегій із принципами сталого розвитку залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, існуючі теоретичні розробки не завжди повною мірою враховують вплив економічної невизначеності на реалізацію фінансових стратегій, а також не систематизують механізми адаптації інвестиційних рішень до сучасних вимог екологічної та соціальної відповідальності.

Відсутність чітких теоретичних та методичних засад формування інвестиційних стратегій, які б ефективно інтегрували екологічні, соціальні та управлінські (ESG) аспекти, створює значні виклики для українських підприємств, що прагнуть до сталого зростання та залучення інвестицій. Хоча дослідження вказують на важливість інвестиційного забезпечення сталого розвитку та аналізують прибутки й інвестиції українських підприємств у цьому контексті, практичні механізми реалізації концепції "Values-based investing" (інвестування засноване на цінностях) та застосування фінансових інструментів сталого розвитку потребують подальшого обґрунтування та систематизації.

Таким чином, виникає наукова проблема, яка полягає у необхідності розробки та поглиблення теоретико-методичних підходів до формування

інвестиційних стратегій підприємств, що забезпечуватимуть їхній сталий розвиток в умовах динамічних змін економічного середовища та глобальних викликів, враховуючи необхідність збалансованого розвитку економічного, соціального та екологічного компонентів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Питання інвестиційних стратегій та сталого розвитку широко висвітлюються у науковій літературі, проте їх комплексне поєднання набуває особливої актуальності в умовах сучасних викликів.

Так, теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства, його економічні, соціальні та екологічні складові, а також механізми стимулювання та оцінки потенціалу глибоко досліджені у працях Степаненко Т.О., які підкреслюють важливість реалізації стратегії сталого розвитку для підвищення конкурентоспроможності, фінансових результатів та загальної стабільності підприємства [1].

Значна увага приділяється формуванню інвестиційного потенціалу підприємств та напрямам його розвитку, що є основою для будь-якої інвестиційної діяльності [2]. Паралельно розглядаються питання визначення інвестиційної стратегії підприємства, її етапів побудови та вирішальної ролі стратегічного планування, особливо в умовах кризової економіки та дефіциту ресурсів [3]. Важливість інвестиційного забезпечення сталого розвитку та його фінансування, зокрема за рахунок структурних фондів ЄС, детально аналізується у навчальних посібниках, які розкривають вплив умов та чинників на інвестиційну привабливість [4].

Окремі дослідження присвячені аналізу прибутків та інвестицій українських підприємств у контексті політики сталого розвитку, оцінюючи схильність бізнесу генерувати вигоди для стейкхолдерів через інвестування одержуваних прибутків в капітальні активи [5]. Це підкреслює практичний вимір взаємозв'язку між фінансовими показниками та орієнтацією на сталість.

Зростаючої популярності набуває концепція "Values-based investing" (VBI) та соціально-відповідального інвестування (CPI), що передбачає поєднання фінансових цілей з позитивними екологічними, соціальними та управлінськими ефектами. У наукових працях доведено, що використання VBI дозволяє узгодити інтереси інвесторів та суспільства шляхом вибору інвестицій, які забезпечують не лише зростання вартості для підприємства, а й створюють соціальну цінність у вигляді позитивних екологічних, соціальних та економічних ефектів. Надається класифікація напрямів соціально-відповідального інвестування та аналізується світова динаміка і структура інвестиційного вибору CPI [6].

Поряд з цим, активно досліджуються фінансові інструменти сталого розвитку України, включаючи такі поняття як «стале фінансування», «зелені фінанси» та «кліматичні фінанси», їх сутність та

особливості використання для забезпечення сталого розвитку [7]. Взаємозв'язок між інноваціями, економічною стійкістю та стабільним розвитком, як ключовими чинниками сучасного економічного зростання, також є предметом ґрунтовних досліджень [8].

Однак, незважаючи на значні напрацювання, залишаються аспекти, що потребують подальшого поглиблення. Зокрема, формування та реалізація фінансової стратегії в умовах невизначеності вимагає подальшого розвитку теоретичних основ та генерації нової парадигми [9]. Необхідність комплексного підходу до виміру природного капіталу та управління ним для реалізації концепції сталого розвитку, а також питання бухгалтерського обліку екологічної діяльності, також потребують систематизації та інтеграції в контекст інвестиційних стратегій [10].

Таким чином, наявні дослідження створюють фундаментальну базу для розуміння окремих елементів інвестиційної діяльності та сталого розвитку, проте існує потреба в глибшому вивченні та систематизації теоретичних засад інтеграції цих двох напрямів для розробки ефективних інвестиційних стратегій, що відповідають вимогам сталого розвитку в динамічному сучасному середовищі.

Метою статті є поглиблення теоретико-методичних засад формування та розвитку інвестиційних стратегій підприємств з урахуванням принципів сталого розвитку. Це дослідження покликане систематизувати сучасні підходи до інтеграції економічних, соціальних та екологічних аспектів у процес прийняття інвестиційних рішень, а також запропонувати концептуальні рекомендації для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю в умовах динамічних змін зовнішнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження

У сучасному науковому дискурсі та практиці господарювання концепція сталого розвитку посідає одне з центральних місць, трансформуючи підходи до ведення бізнесу та формування довгострокових стратегій. Розуміння цієї парадигми та її впливу на інвестиційну діяльність є ключовим для забезпечення конкурентоспроможності та життєздатності підприємств у довгостроковій перспективі.

Концепція сталого розвитку (sustainable development) є однією з найважливіших парадигм сучасного світового співтовариства, що визначає підхід до розвитку, спрямований на задоволення поточних потреб та очікувань сучасного суспільства, з урахуванням можливостей майбутніх поколінь для задоволення їхніх потреб [4]. Ця концепція виникла як відповідь на загострення глобальних проблем, таких як вичерпання природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, зміна клімату та зростаюча соціальна нерівність, і вимагає гармонізації взаємодії людини з природою та суспільством.

У широкому розумінні, сталий розвиток – це збалансований, цілісний та безперервний процес, що охоплює три взаємопов'язані складові, відомі як «три виміри сталого розвитку» економічний, соціальний та екологічний [10]. Взаємодія цих компонентів є ключовою для досягнення довгострокової стійкості, оскільки жоден з них не може бути досягнутий без урахування інших.

Економічна складова, фокусується на забезпеченні ефективного та раціонального використання ресурсів, сталому економічному зростанні, підвищенні конкурентоспроможності та ефективності виробництва. Метою є задоволення потреб суспільства та забезпечення добробуту без перевищення меж природної ємності екосистем та без шкоди для майбутніх поколінь. Це включає такі аспекти, як інвестиційна привабливість, прибутковість, фінансова стабільність підприємств, а також сприяння інноваціям та технологічному прогресу, що забезпечує зростання без надмірного споживання ресурсів [1].

Соціальна складова, зосереджена на справедливому розподілі благ, підвищенні якості життя населення, забезпеченні соціальної рівності та справедливості, доступності освіти, охорони здоров'я, гідних умов праці та соціального захисту. Вона також включає збереження культурної спадщини, розвиток людського капіталу та участь громадськості у прийнятті рішень. Соціальна стійкість передбачає мінімізацію соціальних конфліктів та побудову інклюзивного суспільства.

Екологічна складова, наголошує на збереженні природних екосистем, раціональному природокористуванні, зменшенні антропогенного навантаження на довкілля, збереженні біорізноманіття, забезпеченні екологічної безпеки та впровадженні чистих технологій. Вона вимагає інтеграції екологічних аспектів у всі сфери економічної діяльності, управління природним капіталом та запобігання деградації природних систем, від яких залежить життя.

Взаємозв'язок цих трьох стовпів є динамічним і синергетичним. Економічне зростання має бути екологічно відповідальним та соціально справедливим. Соціальний розвиток неможливий без здорового довкілля та стійкої економіки, а екологічна стабільність залежить від економічних можливостей та соціальної підтримки для впровадження природоохоронних заходів.

Важливість реалізації стратегії сталого розвитку на рівні підприємства обґрунтовується низкою переваг, що вона надає. Зокрема, Степаненко Т.О. зазначає, що впровадження сталого розвитку забезпечує, підвищення конкурентоспроможності підприємства, зростання рівня його стійкості, збільшення фінансових результатів, дотримання високого рівня якісних показників продукції/послуг та позитивний вплив на екологічний розвиток [1]. У сучасних умовах динамічного бізнес-середовища, що характеризується глобалізацією, прискореним розвитком інформаційних технологій та економічною нестабільністю, концепція сталого розвитку стає не

просто декларацією, а необхідною умовою для виживання та успішного функціонування підприємств у довгостроковій перспективі [10]. Вона вимагає переходу від короткострокової орієнтації на прибуток до комплексного підходу, що враховує інтереси всіх стейкхолдерів та майбутніх поколінь. Таким чином, сталий розвиток перетворюється на інтегральну частину стратегічного планування та управління будь-яким сучасним суб'єктом господарювання.

Інвестиції є фундаментальним рушієм будь-якого економічного розвитку, а в контексті сталого розвитку їх роль набуває особливого, стратегічного значення. Вони виступають ключовим механізмом для трансформації економіки та суспільства у напрямі стійкості, оскільки саме через інвестиційну діяльність відбувається створення нових виробничих потужностей, впровадження інноваційних та екологічно чистих технологій, розвиток соціальної інфраструктури та підвищення енергоефективності.

Обґрунтування інвестицій як рушійної сили для досягнення цілей сталого розвитку, спрямовані на сталий розвиток, відрізняються від традиційних тим, що вони орієнтовані не лише на максимізацію фінансового прибутку, а й на досягнення позитивних екологічних та соціальних ефектів. Це включає інвестиції у відновлювані джерела енергії, енергоефективні технології, ресурсозберігаюче виробництво, сталє сільське господарство, розвиток «зеленої» інфраструктури, соціальні проекти та програми корпоративної соціальної відповідальності. Цимбалюк І. підкреслює, що інвестиційне забезпечення є важливою складовою формування регіональної політики сталого розвитку, що вказує на системне значення інвестицій у досягненні глобальних цілей [4].

Розгляд інвестиційного потенціалу підприємств як основи для реалізації стратегій сталого розвитку підприємства є його здатністю залучати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси для реалізації своїх стратегічних цілей, у тому числі й тих, що пов'язані зі сталим розвитком. Провідні науковці розглядають теоретичні засади формування інвестиційного потенціалу підприємств та напрями його розвитку [2]. Вони визначають інвестиційний потенціал як сукупність доступних фінансових, матеріальних, нематеріальних та інтелектуальних ресурсів, які можуть бути спрямовані на інвестиційну діяльність. Для сталого розвитку, інвестиційний потенціал має включати не лише фінансові можливості, але й інноваційний потенціал, який забезпечує розробку та впровадження нових, більш екологічних та соціально відповідальних рішень. Наявність достатнього інвестиційного потенціалу дозволяє підприємствам фінансувати модернізацію виробництва, зменшувати екологічний вплив, покращувати умови праці, інвестувати у дослідження та розробки для створення сталих продуктів та послуг.

Аналіз взаємозв'язку прибутків та інвестицій українських підприємств у контексті політики

сталого розвитку, є критично важливим для розуміння фінансових основ сталого розвитку підприємств [6], здійснюється до схильності українського бізнесу генерувати вигоди для контрагентів та стейкхолдерів свої діяльності через інвестування одержуваних прибутків у капітальні активи. Аналіз показує, що можливість підприємств використовувати власний прибуток для реінвестування у сталі проекти є ключовим фактором їхньої здатності досягати цілей сталого розвитку. Прибуток, який не виводиться з обігу, а

спрямовується на інвестиції у модернізацію, енергоефективність, екологічні технології, соціальні програми, дозволяє підприємству не тільки зміцнювати свої позиції на ринку, а й сприяти досягненню більш широких суспільних та екологічних цілей. Таким чином, політика реінвестування прибутків у сталі активи стає невід'ємною частиною фінансової стратегії підприємств, орієнтованих на довгостроковий збалансований розвиток.

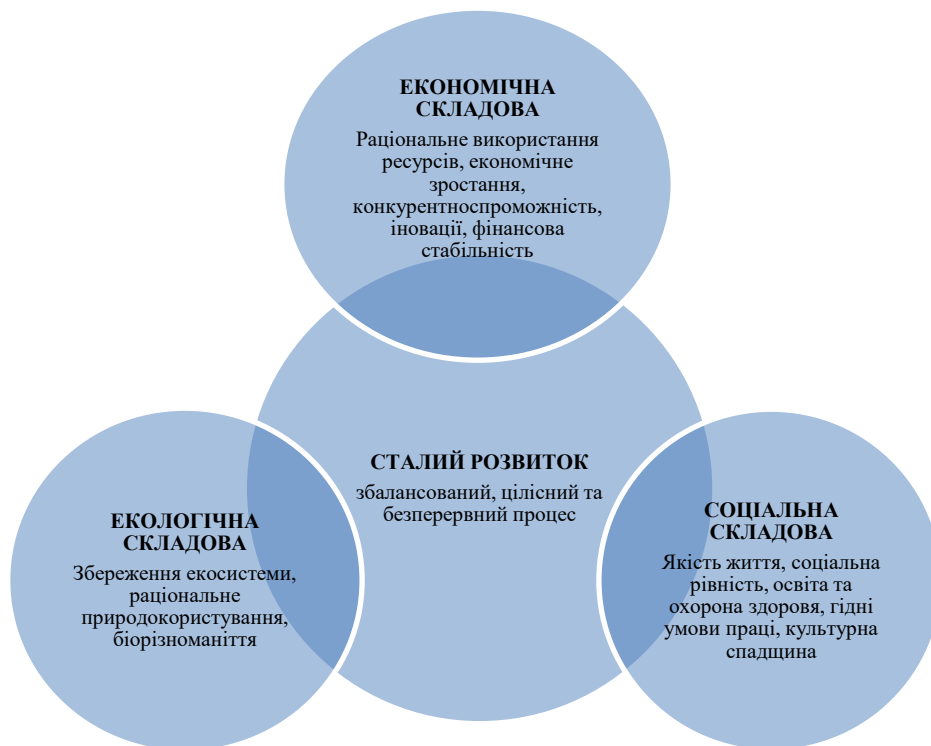

Рисунок 1. Сталий розвиток: три взаємопов'язані виміри
Джерело: складено автором за матеріалами [1, 4, 6, 10]

Діаграма ілюструє три ключові складові сталого розвитку: економічну, соціальну та екологічну. У центрі показано, що сталий розвиток можливий лише за умови їх гармонійної взаємодії.

Концептуальні підходи до формування інвестиційних стратегій підприємства є одним з ключових елементів системи стратегічного управління будь-яким підприємством, оскільки вона визначає довгострокові напрямки та пріоритети розподілу інвестиційних ресурсів для досягнення поставлених цілей.

Інвестиційна стратегія – це система довгострокових цілей, завдань та механізмів їх реалізації, що забезпечує сталий розвиток підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та вартості в умовах динамічного зовнішнього середовища [3]. Вона є невід'ємною частиною загальної стратегії розвитку компанії та має бути тісно пов'язана з її місією, баченням та основними корпоративними цілями.

Інвестиційні стратегії можна класифікувати за різними критеріями, що відображають їхню спрямованість та ступінь ризику. Серед основних типів виділяють оборонна (консервативна) стра-

тегія, орієнтована на мінімізацію ризиків, збереження капіталу та отримання стабільного, хоча й помірному, доходу. Наступальна (агресивна) стратегія, що передбачає значні інвестиції у високодохідні, але й високоризикові проекти з метою досягнення швидкого та значного зростання. Збалансована (помірна) стратегія, яка поєднує елементи оборонної та наступальної стратегій, прагнучи досягти оптимального співвідношення між ризиком та доходністю. Крім того, Захаркін О.О. та ін. у контексті світової практики інвестування виокремлюють концепцію "Values-Based Investing" (VBI) та соціально-відповідального інвестування (CPI) [6]. Це підкреслює, що інвестиційні стратегії можуть бути класифіковані й за критеріями врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів (ESG-фактори). CPI передбачає вибір інвестицій, які забезпечують не лише зростання вартості для підприємства, а й створюють соціальну цінність у вигляді позитивних екологічних, соціальних та економічних ефектів, що набуває дедалі більшого поширення у світі.

Побудова інвестиційної стратегії підприємства є складним, багатоетапним процесом, який включає визначення інвестиційних цілей (що підприємство прагне досягти), аналіз інвестиційного потенціалу (оцінка доступних фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів), оцінку інвестиційного клімату та ризиків, розробку варіантів інвестиційних стратегій, вибір оптимальної стратегії, а також її реалізацію та контроль [2].

Особливе значення формування інвестиційної стратегії набуває в умовах кризової економіки та невизначеності. Сучасне бізнес-середовище характеризується прискореним розвитком інформаційних технологій та глобалізацією, що разом з економічною нестабільністю створює значні виклики для розробки та реалізації управлінських рішень в сфері інвестиційної діяльності [9]. В умовах дефіциту ресурсів, що часто супроводжує кризові явища, стратегічне планування стає вирішальним [3]. Невизначеність зовнішнього середовища, пов'язана з нестабільністю ринків, політичними ризиками, технологічними змінами та іншими непередбачуваними факторами, вимагає від підприємств високої гнучкості та адаптивності інвестиційних стратегій.

Парадигма фінансової стратегії в умовах невизначеності, передбачає відхід від лінійного планування до більш гнучких, сценарних підходів [9]. Це означає, що інвестиційні стратегії мають бути не статичними документами, а динамічними планами, здатними швидко адаптуватися до змін. Підприємствам необхідно не тільки враховувати можливі ризики, а й шукати можливості, які можуть з'явитися в умовах турбулентності. Це вимагає постійного моніторингу зовнішнього середовища, оперативного прийняття рішень, диверсифікації інвестиційних портфелів та створення резервів для реагування на непередбачувані ситуації. Застосування сучасних підходів до оцінки ризиків та невизначеності, а також розвиток

аналітичного інструментарію стають критично важливими для ефективного формування інвестиційних стратегій у таких умовах.

Сучасна інтеграція інвестиційних стратегій та принципів сталого розвитку, вимагають від підприємств переосмислення традиційних підходів до інвестування та інтеграції принципів сталого розвитку у свої інвестиційні стратегії. Це зумовлює зростання значення соціально-відповідального інвестування та застосування інноваційних фінансових інструментів.

Соціально-відповідальне інвестування (CPI) є ключовим компонентом інтеграції інвестиційних стратегій та принципів сталого розвитку. Воно відрізняється від традиційного інвестування тим, що, окрім фінансової прибутковості, враховує екологічні, соціальні та управлінські фактори (ESG-фактори). CPI виходить за рамки виключно фінансових показників, спрямовуючи капітал у компанії та проекти, які демонструють високі стандарти корпоративної соціальної відповідальності, екологічної сталості та належного корпоративного управління. Принципи CPI відповідають цілям сталого розвитку, сприяючи вирішенню глобальних проблем, таких як зміна клімату, соціальна нерівність та вичерпання ресурсів. Захаркін О.О. та ін. відзначають, що концепція "Values-Based Investing" (VBI) та соціально-відповідальне інвестування набувають дедалі більшого поширення у світовій практиці [9]. Світова динаміка свідчить про стрімке зростання обсягів CPI, оскільки інвестори все частіше усвідомлюють не лише етичні, а й довгострокові фінансові переваги таких підходів, адже компанії з високими ESG-рейтингами часто є більш стійкими до ризиків, фінансово стабільними, привабливими для довгострокових інвесторів та інноваційними у своїх підходах до бізнесу, що в кінцевому підсумку позитивно позначається на їхній ринковій вартості та конкурентоспроможності.

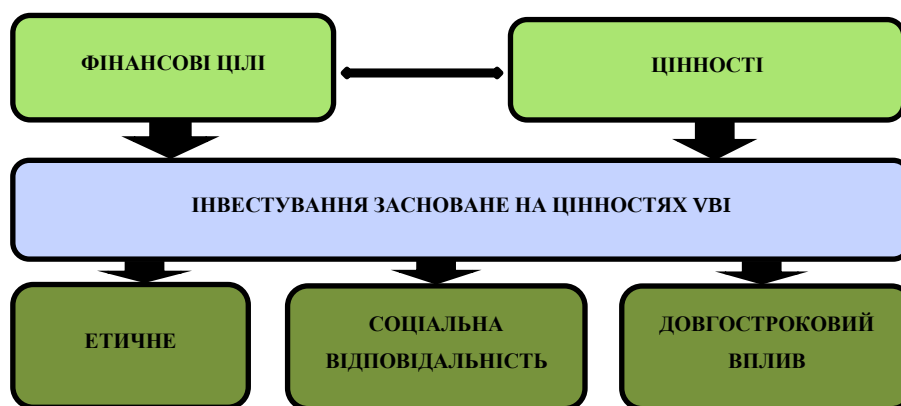

Рисунок 2. Інвестування засноване на цінностях (VBI)

Джерело: складено автором за матеріалами [2, 3, 9]

Саме для підтримки та розвитку соціально-відповідального інвестування, а також для досягнення ширших цілей сталого розвитку, у фінансовому світі розробляються та активно використовуються спеціалізовані інструменти. До

них належать «сталі фінансування», «зелені фінанси» та «кліматичні фінанси».

Схема пояснення концепції інвестування, заснованого на цінностях (VBI). У центрі зображено поєднання фінансових цілей і цінностей, що разом формують підхід VBI. Нижче зазначено три

ключові принципи такого інвестування етичність, соціальна відповідальність і довгостроковий вплив. Діаграма наочно демонструє баланс між прибутком та моральними переконаннями інвестора.

Стале фінансування – це широке поняття, що охоплює всі фінансові послуги та продукти, які враховують екологічні, соціальні та управлінські критерії. Зелені фінанси зосереджені на фінансуванні екологічних проєктів, таких як відновлювана енергетика, енергоефективність, збереження біорізноманіття та боротьба із забрудненням. Кліматичні фінанси є підмножиною зелених фінансів і спрямовані на підтримку заходів зі скорочення викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату. У своїй праці Сердюк Д.А. детально розглядає сутність фінансових інструментів сталого розвитку, наголошуючи на їх важливості для України [7]. Особливості використання цих інструментів в Україні пов'язані з необхідністю залучення значних інвестицій для «зеленої» трансформації економіки та адаптації до європейських стандартів. Важливу роль у фінансуванні сталого розвитку відіграють структурні фонди ЄС, які надають значну підтримку країнам-членам та кандидатам для реалізації проєктів, спрямованих на економічну, соціальну та екологічну згуртованість.

Інновації є ключовим каталізатором сталого інвестування, оскільки вони забезпечують взаємозв'язок між економічною стійкістю та стабільним розвитком. Технологічні інновації відіграють вирішальну роль у досягненні екологічних та соціальних цілей, оскільки вони дозволяють розробляти нові, більш ефективні та екологічно чисті технології виробництва, продукти та послуги. У дослідженні Котенок М.Г. підкреслюється, що інновації є фундаментальними чинниками сучасного економічного зростання та економічної стійкості, що в кінцевому підсумку сприяє сталому розвитку [5]. Напрями інноваційного інвестування для сталого розвитку включають розробку та впровадження відновлюваних джерел енергії, технологій циркулярної економіки, рішень для очищення води та повітря, «розумних» міст, сталого транспорту та біотехнологій. Інвестиції в інновації не тільки сприяють вирішенню екологічних та соціальних проблем, але й створюють нові ринки, робочі місця та джерела конкурентних переваг для підприємств, забезпечуючи їхній довгостроковий успіх.

Розробка рекомендацій для формування ефективних інвестиційних стратегій підприємств України з урахуванням принципів сталого розвитку є критично важливим для забезпечення їхньої довгострокової конкурентоспроможності та внеску в національний розвиток, особливо в умовах існуючих геополітичних та економічних викликів.

Сучасний стан інвестиційної діяльності українських підприємств характеризується складними ключовими тенденціями та викликами. Вплив геополітичних факторів, зокрема повно-

масштабної війни, створює значні ризики для інвесторів, що позначається на загальній інвестиційній привабливості країни. Макроекономічні фактори, такі як інфляція, нестабільність національної валюти та обмежений доступ до довгострокового фінансування, також ускладнюють інвестиційний клімат. Попри це, існує усвідомлення важливості регіональної політики сталого розвитку, яка, за словами Цимбалюк І.О., є ключовою складовою для формування інвестиційного забезпечення [4]. Це вказує на потенціал для локальних ініціатив, спрямованих на залучення інвестицій у проєкти, що відповідають цілям сталого розвитку. Дослідження Котенок М.Г. про прибутки та інвестиції українських підприємств у контексті політики сталого розвитку показує, що схильність бізнесу реінвестувати прибутки у капітальні активи є одним із внутрішніх джерел фінансування, яке може бути посилене для досягнення сталих цілей [5]. Однак загалом, для подолання існуючих викликів та посилення інвестиційної активності, особливо в галузях, що сприяють сталому розвитку, потрібні системні зміни та цілеспрямовані дії.

Для українських підприємств, що прагнуть інтегрувати принципи сталого розвитку у свої інвестиційні стратегії, важливо враховувати наступні практичні рекомендації. Перш за все, слід активно впроваджувати практики соціально-відповідального інвестування (CPI), що передбачає аналіз та оцінку проєктів за екологічними (Environmental), соціальними (Social) та управлінськими (Governance) критеріями. Це дозволить не тільки покращити репутацію компанії та знизити ризики, пов'язані з невідповідністю екологічним та соціальним нормам, але й залучити «зелені» інвестиції. Захаркін О.О. та ін. [12] відзначають, що інвестиційна стратегія з максимальним врахуванням ESG-факторів, що передбачає формування інвестиційного портфеля на основі систематичного поєднання традиційного фінансового аналізу з оцінкою екологічних, соціальних та управлінських впливів, є найбільш динамічною у світовій практиці.

По-друге, необхідно активно впроваджувати інноваційні підходи до фінансування сталих проєктів з використанням фінансових інструментів, таких як «зелені облігації», «сталі позики» та «кліматичні фінанси», що детально описує Степаненко С.В. [13]. Це вимагає від підприємств розробки проєктів, що мають чітко визначені екологічні та соціальні цілі, та забезпечення прозорої звітності щодо використання залучених коштів. Важливо також шукати можливості співпраці з міжнародними фінансовими інституціями та структурними фондами ЄС, які активно підтримують сталі ініціативи.

Крім того, держава відіграє ключову роль у створенні сприятливих умов для сталих інвестицій. Це включає розробку та впровадження чіткої законодавчої бази, що стимулює «зелені» та соціально відповідальні проєкти (наприклад, податкові пільги, субсидії, гарантії для інвесторів).

Важливою є також підтримка розвитку інфраструктури для сталих проєктів та сприяння підвищенню обізнаності бізнесу щодо переваг інтеграції принципів сталого розвитку в їхні інвестиційні стратегії.

Висновки

У сучасному динамічному економічному середовищі сталий розвиток підприємств набуває особливої актуальності, виступаючи не лише екологічною чи соціальною ініціативою, а й стратегічною необхідністю для забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та фінансової стійкості. Взаємозв'язок сталого розвитку та інвестиційної діяльності є фундаментальним, оскільки інвестиції є рушійною силою для досягнення економічних, екологічних та соціальних цілей, сприяючи зростанню фінансових результатів та підвищенню стійкості підприємства.

Концептуальні підходи до формування інвестиційних стратегій підприємства в умовах кризової економіки та невизначеності вимагають переходу від лінійного планування до гнучких, адаптивних моделей. Інвестиційна стратегія, як система довгострокових цілей та механізмів їх реалізації, має бути тісно інтегрована в загальну стратегію підприємства, враховуючи як традиційні (оборонна, наступальна, збалансована), так і нові підходи, такі як "Values-Based Investing".

Інтеграція інвестиційних стратегій та принципів сталого розвитку реалізується через розвиток соціально-відповідального інвестування (CPI), що враховує ESG-критерії, а також через використання спеціалізованих фінансових інструментів, таких як «стале фінансування», «зелені фінанси» та «кліматичні фінанси». Інновації виступають каталізатором цього процесу, сприяючи розробці нових екологічно чистих технологій та підвищенню економічної стійкості.

Для українських підприємств, що функціонують в умовах значних геополітичних та макроекономічних викликів, інтеграція принципів сталого розвитку в інвестиційні стратегії є шляхом до підвищення інвестиційної привабливості та стійкості. Рекомендації включають, формування інвестиційного портфеля з урахуванням ESG-критеріїв, запровадження інноваційних підходів до фінансування сталих проєктів, а також активну співпрацю з державою для створення сприятливого законодавчого та інфраструктурного середовища,

що стимулюватиме «зелені» та соціально відповідальні інвестиції.

Таким чином, інвестиційні стратегії, орієнтовані на сталий розвиток, є не просто трендом, а необхідністю для забезпечення довгострокового успіху підприємств та прогресу суспільства в цілому, дозволяючи компаніям не лише досягати фінансових цілей, а й робити вагомий внесок у стале майбутнє.

Подальші дослідження у сфері формування інвестиційних стратегій підприємств України з урахуванням принципів сталого розвитку можуть бути зосереджені на кількох ключових напрямках.

По-перше, поглиблений емпіричний аналіз впливу конкретних ESG-факторів на фінансові показники та ринкову капіталізацію українських підприємств, зокрема в умовах повоєнного відновлення, є критично важливим. Це дозволить розробити більш точні моделі оцінки ефективності соціально-відповідального інвестування в українському контексті.

По-друге, дослідження механізмів та ефективності залучення та використання інноваційних фінансових інструментів сталого розвитку, таких як зелені та соціальні облігації, в українській практиці потребує окремої уваги. Важливо проаналізувати регуляторні бар'єри та стимули, а також потенціал для розширення ринку цих інструментів. Дослідження ролі міжнародних фінансових інституцій та структурних фондів ЄС у фінансуванні сталих проєктів в Україні, зокрема в контексті євроінтеграції, також є перспективним.

По-третє, актуальними є дослідження впливу технологічних інновацій на досягнення цілей сталого розвитку у різних секторах української економіки. Необхідно вивчити, як інноваційні технології можуть сприяти підвищенню енергоефективності, розвитку циркулярної економіки та зменшення екологічного сліду українських підприємств.

Слід зауважити що, важливою є розробка практичних рекомендацій та методологій для інтеграції принципів сталого розвитку в корпоративні інвестиційні стратегії для малих та середніх підприємств в Україні, враховуючи їх унікальні обмеження та можливості. Дослідження ролі державної політики та інституційних механізмів у стимулюванні та підтримці сталих інвестицій, а також аналіз міжнародного досвіду для адаптації найкращих практик до українських реалій, стане вагомим вкладом у розвиток цієї галузі.

Abstract

The modern global economic environment is characterized by growing attention to the principles of sustainable development, which necessitates the transformation of traditional approaches to the formation of investment strategies of enterprises. The relevance of the study is due not only to global challenges, such as social inequality, but also to the growing awareness that long-term competitiveness and financial sustainability of business are impossible without the integration of environmental, social and governance (ESG) aspects into the investment decision-making process. The aim of the article is to reveal the theoretical foundations of the formation and development of investment strategies of enterprises taking into account the principles of sustainable development.

The paper systematizes the conceptual apparatus of sustainable development, outlines its economic, social and environmental components, emphasizes the role of investment as a driving force for achieving sustainable

development goals. Analyzes the investment potential of enterprises, determines its importance for ensuring sustainable functioning and development. Considers the features of forming an investment strategy in the conditions of economic crisis and uncertainty, emphasizes the need for its flexibility and adaptability to dynamic changes in the external environment, in particular, taking into account the paradigm of financial strategy in conditions of uncertainty. Particular attention is paid to the concepts of "Values-Based Investing" (VBI) and socially responsible investing (SRI), which involves combining financial goals with positive environmental, social and managerial effects. The essence and types of financial instruments for sustainable development, including sustainable, green and climate finance, are studied, and the impact of innovations on economic sustainability and efficiency of investment strategies is analyzed. It was determined that the integration of sustainable development principles allows not only to minimize risks and optimize costs, but also opens up new opportunities for attracting capital and forming a positive image of the company. The results of the study can be used by enterprises in developing and adjusting their own investment strategies focused on long-term value and stability.

Список літератури:

1. Степаненко Т. О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія Економіка і управління. 2020. № 6. Том 31 (70). С. 136-141.
2. Машлій Г., Грицишин В., Мосій О. Теоретичні засади формування інвестиційного потенціалу підприємств та напрями його розвитку // Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. № 2. С. 421-432.
3. Христенко О.А., Кертчак В.М. Визначення інвестиційної стратегії розвитку підприємства в умовах кризової економіки // Електронне наукове фахове видання з економічних наук "Modern Economics". № 41. 2023. С. 141-146.
4. Цимбалюк І.О. Інвестиційне забезпечення сталого розвитку: навч. посібн // Волинський національний університет імені Лесі Українки, Лабораторія проєктів та ініціатив. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 244 с.
5. Котенок М.Г. Прибутки й інвестиції українських підприємств в контексті політики сталого розвитку: Сталий розвиток економіки. 2025. № 1 (52). С. 93-101.
6. Захаркін О.О., Захаркіна Л.С., Соломко Ю.О., Ємельянов Д.Ю. Застосування концепції «Values-Based Investing» у світовій практиці інвестування. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2020. № 3. С. 220-226.
7. Сердюк Д. А. Фінансові інструменти сталого розвитку України: Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Чернівці, 2024. С. 14-152.
8. Боковець В., Давидюк Л., Григорук І. Інновації, економічна стійкість і стабільний розвиток: теоретичні та практичні аспекти // Innovation and Sustainability. 2024. № 4. С. 180-188.
9. Журавльова І.В. Парадигма фінансової стратегії в умовах невизначеності // Економіка та суспільство. 2024. № 64.
10. Замула І.В., Давидова І.В., Кірейцева Г.В., Корбут М.Б., Травін В.В. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект: навчальний посібник для здобувачів освіти закладів вищої освіти. Вид. 2-ге, доповн. Електронні дані. Житомир. Житомирська політехніка. 2023. 192 с.
11. Value Investing 101 [Електронний ресурс] // Wall Street Prep. – Режим доступу: <https://www.wallstreetprep.com/knowledge/value-investing-101>.
12. Машлій Г., Грицишин В., Мосій О. Теоретичні засади формування інвестиційного потенціалу підприємств та напрями його розвитку // І Міжнародна науково-практична конференція «Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, діджиталізація та інновації». 2021. Вип. 2 (25). С. 421-432.
13. Степаненко С.В. Фінансова складова інституційного забезпечення сталого розвитку аграрного сектору: вітчизняна та європейська практика. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2022. № 43. С. 133-139.

References:

1. Stepanenko, T.O. (2020). Theoretical and methodological foundations of enterprise sustainable development. Vcheni Zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Series Economics and Management, 31(70), 136-141 [in Ukrainian].
2. Mashliy, H., Hrytsyshyn, V., & Mosiy, O. (2021). Theoretical foundations of the formation of investment potential of enterprises and directions of its development. Social and Economic Problems and the State, (2), 421-432 [in Ukrainian].

3. Khrystenko, O.A., & Kertychak, V.M. (2023). Defining the investment strategy for enterprise development in a crisis economy. *Modern Economics*, (41), 141-146 [in Ukrainian].
4. Tsymbaliuk, I.O. (2023). Investment support for sustainable development [Textbook]. Volyn National University named after Lesya Ukrainka, Laboratory of Projects and Initiatives. Lutsk: Vezha-Druk [in Ukrainian].
5. Kotenok, M.H. (2025). Profits and investments of Ukrainian enterprises in the context of sustainable development policy. *Sustainable Economic Development*, (1) (52), 93-101 [in Ukrainian].
6. Zakharkin, O.O., Zakharkina, L.S., Solomko, Y.O., & Yemelyanov, D.Yu. (2020). Application of the "Values-based investing" concept in global investment practice. *Visnyk of Sumy State University. Series "Economics"*, (3), 220-226 [in Ukrainian].
7. Serdyuk, D.A. (2024). Financial instruments for sustainable development of Ukraine [Unpublished qualification paper]. Chernihiv [in Ukrainian].
8. Bokovets, V., Davydiuk, L., & Hryhoruk, I. (2024). Innovations, economic resilience, and sustainable development: Theoretical and practical aspects. *Innovation and Sustainability*, (4), 180-188 [in Ukrainian].
9. Zhuravliova, I.V. (2024). Paradigm of financial strategy under conditions of uncertainty. *Economics and Society*, (64) [in Ukrainian].
10. Zamula, I.V., Davydova, I.V., Kireytseva, H.V., Korbut, M.B., & Travin, V.V. (2023). Sustainable development strategy: Ecological and economic aspect (2nd ed., electronic resource). Zhytomyr Polytechnic, Zhytomyr [in Ukrainian].
11. Value Investing 101. (2025). Wall Street Prep. Retrieved from: <https://www.wallstreetprep.com/knowledge/value-investing-101> [in English].
12. Mashliy, H., Hrytsyshyn, V., & Mosiy, O. (2021). Theoretical foundations of forming the investment potential of enterprises and directions of its development. In *Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference "Business Transformation for a Sustainable Future: Research, Digitalization, and Innovation"* (Vol. 2, No. 25, pp. 421-432) [in Ukrainian].
13. Stepanenko, S.V. (2022). Financial component of institutional support for sustainable development of the agricultural sector: Domestic and European practice. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, (43), 133-139 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Шуплат О.М. Теоретичні засади розвитку інвестиційних стратегій з урахуванням принципів сталого розвитку / О.М. Шуплат // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. – 2025. – № 5 (81). – С. 113-121. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No5/113.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2025.13. DOI: 10.5281/zenodo.17504018.

Reference a Journal Article:

Shuplat O.M. Theoretical Principles of Developing Investment Strategies Taking into Account the Principles of Sustainable Development / O.M. Shuplat // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2025. – № 5 (81). – P. 113-121. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No5/113.pdf>. DOI: 10.15276/ETR.05.2025.13. DOI: 10.5281/zenodo.17504018.

